

Morrisdans (Middelleeuwen), Mauresque (Fr.)- Moriskentanz (D.)

De morrisdans is van oorsprong een verkleed dans- en kluchtspel (15de eeuw).

Er wordt vermoed dat de morrisdans zijn naam ontleent aan de Spaanse Moren (Mauren, donkerhuidige Noord-Afrikaanse moslims die na de Reconquista (13de -15de e. na C.), in Spanje gebleven waren als –al dan niet – gedwongen Christenen). Morisco (Sp.) = kleine moor. Vandaar het oud-Nederlandse ‘moor’=zwart.

Hoe de verspreiding van een toegedichte Spaans-Arabische dans in de Noordelijke contreien gebeurde is niet gekend. De eerste documentaties over de morrisdans dateren van de late Middeleeuwen (eind 15de e.). Er is een miniatuur in het “*Histoire du chevalier Paris*”-1469, Brussel, Nationale Bib. 9632-9633, f° 168., van de meester van Wavrin (zie fig.1), zoals gepubliceerd in ‘*Les Pays-bas Bourguignons*’ van Walter Prevenier, et al., Fonds Mercator, 1983. Er is een toelating van de Nürenbergse Rat voor een morrisdans in 1479. Er zijn gebeeldhouwde morrisdansers van *Erasmus Grasser* in München (laat 15de e.). Er is een pentekening uit privaat bezit daterend van rond 1640, een Parijse kopie naar een ouder voorbeeld. Een identieke voorstelling is op een gravure toegeschreven aan Israhel van Meckenem (°rond1440-+1503), in het Wallraf-Richartz-Museum, Keulen, mogelijks een apocriefe kopie naar een ouder voorbeeld.

Essentieel ging het toen om een **verkleed dans- en kluchtspel** (*sotterie-zotternij*), dat diende tot

vermaak aan prinselijke hoven. Verklede personages

voerden wilde dansen uit rond een burlesk thema. Rond een arm volksmeisje verkleed als Moorse of Bourgondische edele jonkvrouw springen verklede jonkers, pretendentes, wild in het rond; er is de nar, de boer, de wildeman, de muzikant, de verklede monnik, al dan niet met belletjes rond lenden en benen. Het dansdeuntje komt van een éénhand-fluit en een kleine trommel. De gekke dansen en de verkleedingen symboliseren het slechte: de lompeheid, de onbehouwenheid, de onnozelheid, de wildheid, de hypocrisie, de ongepaste seksuele drift ten aanstaan van de vermeende zuivere en edele maagd. Naast de vermakelijkheid van het spektakel was dus ook het **moraliserend effect** essentieel.

De middeleeuwse morrisdans kent een artificiële ‘revival’ in de hedendaagse **morris dansen**. Dit zijn **volksdansen** door verklede groepen dansers. Maar deze voorstellingen zijn eerder willekeurig en geven geen getrouw beeld weer van het eerder ongekende Middeleeuwse verleden.

Lit.: “*Over wilden en narren, boeren en bedelaars: Beeld van de Andere, vertoog over het Zelf*”, Dr. Paul Vandenbroeck, tentoonstellingscatalogoog, K.M.S.K. Antwerpen, 5 sept- 8 nov. 1987.